

Szerkesztőség, kiadó-
i hivatal és nyomda
Budapest, Károlyi u. 14.
Telefon: 515

UJ KELET

ESTI-DIPLOMATIKAI-NAPILAP

V. évfolyam, 237. szám

Csaj (Kolozsvar) 5683. Chesvan 6

Lejta
Goldschmiedt ur
árak

400 lal
220 lal
120 lal
40 lal
Egy szék ára pályaudvaron:
Ha előtérben 2 szék

1922 október 28. Szombat

Fekete hadseregek

A Fiume-kormány lemondott. Magyartalan Népöl, ahol az illegális, de erősebb hatalom, a fasisztus mondotta ki rá a halálos ítéletet. A legújabb hussongény érvai Mussolini elhatározása után, maghuayászkodva és gyávan Facta hátat mutatott a politikának. A gyöngeségnek olyan példaképe, amelynek még kormány nem csinált hátraerőt. Mussolini győzött: ezt írta, ha Facta szépszerével nem távozik, fasisztus élet vonul be az országba. Nem kell kihuznia a kardot, Facta a hadseregére kitérték a fahérszálát, lezárták a bástyákról és védekező nélkül adták át a rombolás örökösöknek az állami élet várát. Lehet, hogy higgadt megmondolák, lehet, hogy kiplódó lelkiismeret vitte rá a római kormányt a gráva megfogadására. Talán a kormánytagok a megmentette Olaszországot a polgárháborútól. De lehet, hogy csak kiolta a véres ösztönökét a napjait, amelyek mennél később rontanak rá az olasz népra, annál véresebbek lesznek. Az illegális olasz hatalom diadalmában, ellentétben a néki vonulhat fel az ország élére. Szeml sem állja útját: Facta megfutamodott, kicsúszott kezéből a hatalom, a nép pedig fardát, zilát és tacacs-talan. Giolitti az egyetlen, aki fel mer hágni a vulkán tetejére, de maga is félkarral a veszedelmes szirtébe kapaszkodik. Giolitti társai Mussolinivel, négy tucat kínél fel a facta-táknak. Mert inkább négy tucat, mint tízenegy. Ki tudja azonban, hogy az első sikerek mámorában beérik-e a győzelmes fasiszták egyhármad hatalommal és nem követik-e maguknak például az egész országot. Mert ha a fekete fasisztus az ország nyakára hág, akkor az olasz birodalmat a nápolyi görbe kő fogja kormányozni. És eanek a görbe kőnek messzire hatja pengéje, behatolhat egész Európa húsáta.

A nápolyi és római események Európa beteg életének képét tükrözik. A világháború után, az érzések és a psziche eldurvulásában, a gonosz erőszak, az elnyomás, a zsarnokság veszi át uralmát a kontinensen. A rend, a konszolidáció, a békevégy benné ég az embermilliók idegeiben, betölti egész lelküket. De mert a bekevény a konszolidáció, a rend nem a fegyver és nem az erőszak pengéjével viaskodik: erősebbek a milliók felett a fekete százezrek, akik Nápolyban görbe kősi, Londonban diplomáciai intrikát, Németországban revolvert és vasbotot szorongatnak a kezükben. A milliók békehatárával szemben a százezrek gyilkolja az erősebb. Ezért győzött Nápolyban Mussolini, ezért lehet szivós és elszánt viaskodás után megbátáránia Lloyd Georgnak és ezért halt meg Berlinben Rathenau. Ma még áll a német köztársasági kormány. Vele áll még a köztársaság. De az annak már robbannak és az elsöprik a köztársasági kormányt, vele elsöpörhetik a köztársaság is. A válság a köztársaság válsága. Mert két oldalról jön a támadás. Két oldalról, nem előlől, nem szemől szemben. A zuhanó márká, amely az engesztelhetetlen francia politikának az eredménye, hátról támadja. A német reakció vakondlyakából, a földalatti mélységekből végzi romboló munkáját.

Európában a sötétség kezd átvenni az uralmat. A földfelett és a földalatt fekete hadseregek állnak glódiában. Hasztalan a népmilliók élni akarása. A vágy és a szent béke gyöngye fegyver az igazgát, a nyugtalanok és az elliprók élése. A népmilliók csak vágyakozni tudnak és szenvedni. Győzni csak a fekete hadseregek tudnak. Nápolyban, Berlinben, Európa élére felmasiroznak a talandorok. A reakció, a militarizmus, a halál. Történelmi szükség,

— nem lehet másként — hogy az országomlást, a világháborút még véresebb és még kegyetlenebb katasztrófa kövess. Történelmi szükség, hogy a vörös és a fekete pusztulás szuzon szét minden értéket és ölön le minden életet. Európát halálra ítélte a végzet. Hiába bocsátják le a mentőcsónakokat, a fekete hullámok összecsapnak felette. Ma Rómában, holnap Berlinben. Európa ege fekete, alatta sötét hullámokat ver a romboló reakció.

Románia diplomáciai lépése Budapesten

Bonyodalom Szilágyi Lajos nemzetgyűlési beszéde miatt. Magyarázatot kérnek a magyar kormánytól. Jorga megvédi az erdélyieket. Felosztatják az erdélyi rendőrigazgatóságokat. Bezárták a rendkívüli ülésszakot

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Végetért a parlament rendkívüli ülésszaka. Kellő előkészítés nélkül megszavaztak felszámolási törvényjavaslatot, lezárta Erdélyt és a kisebbségeket, asztán pedig, mint akik jól végezték a dolgukat, a képviselő urak sietve elhagyták az országukat. A dolgok pedig hadd folyjanak a maguk kedve szerint. Nausokára összeül az ellenzéki körök rendez ülésszak és kezdődik előlől a munka. Az eredmény még a jövő tükke. A parlament rendkívüli székének záróüléséről az alábbi tudósítás számol be:

Nyilatkozik a külügyminiszter
Bukarest, október 27. A kamara mai ülésén

Tzoni (Jorga-párti képviselő) kérdést intéz a kormányhoz, hogyan tettehetők ki Mihályi Péter képviselő, aki akkor tiltakozott a magyar parlamentben Erdély elszakadása ellen, amikor a nemzeti párt már kimondotta az elszakadást.

Straucher csernovitsi zsidó nemzeti képviselő a bukovián adóbehajtási viszonyok miatt interpellál.

Bratianu Vintila pénzügyminiszter azt válaszolja, hogy a sok adó igazságtalan nemcsak Bukovinában hanem az ország többi vidékein is. A kormány jelenleg az adók egységesítésén dolgozik és a rendes ülésszakon az új pénzügyi reform a legelő törvényjavaslatok között fog szerepelni.

Elők emán felszólítja Jorgát, terjeszse elő a tegnapi ülésen jelséit interpellációját.

Jorga kijelenti, hogy nem interpellál, csak megismélli tegnapi kérdését és kéri a külügyminisztert, erősítse meg a minisiteri saéktól is azt, hogy ott, ahol vagyunk, teljes joggal vagyunk és maradunk minden mestékedés dacára. (Lelkes taps.)

Mateiu szintén Szilágyi beszédével foglalkozik, visszautasítva a magyar nemzetgyűlésen elhangzott kijelentéseit. Támadja a nemzeti pártot, amelynek manifestuma adott alkalmat a magyaroknak támadásukhoz.

Jorga tiltakozik a beállítás ellen és azt mondja: Szerencsétlenség, hogy az erdélyiek egymást falják fel.

Sándor József biztosítja a kormányt a magyar kisebbség ösztönöségéről, amely nem gondol irredentizmusra, hanem együtt akar dolgozni a románsággal a közös érdekében.

Tripou Gavril rámutat arra, hogy a nemzeti párt hibáz uton halad. Utána ugyancsak a Szilágyi-ügyben Leonte Moldovanu és Ronisiu Bugnarea beszélnek, miha

Duca külügyminiszter szólal fel. A külügyminiszter kijelenti, hogy teljesen oszja Jorga véleményét. Szilágyi fenyegetésre válaszunk csak a megvetés. A koronázás évszázados jogainak megkoronázása volt és egy ilyen magasrasztakushos nem érhetnek fel egy akármilyen magyar képviselő szavai. Sajnája, hogy Szilágyi egy román párt argumentumait használta fel beszédében, amely pártnak viselnie kell ennek az incidensnek következményeit. A kormány meg fogja vizsgálni, vajjon a Szilágyi által használt fenyegetések tényleg elhangzottak e abban a magyar kormány jelenlétében, amellyel diplomáciai összeköttetésben állunk. Ha igen, ugy ebből le fogjuk vonni a következményeit. (Nagy éljenés és taps.)

A kamara emán megszavazta a körségi törvény módosításáról szóló javaslatot, majd Vaitoiannu belügyminiszter felolvasa a rendkívüli ülésszak bezárásáról szóló királyi kéziratot, mire az ülés véget ért.

Négy deklaráció a szenátusban

Bukarest, október 27. A szenátus mai ülésén Balázs Ernő nyilatkozatot olvas fel. Kimszgyarászna tegnapi szavait, amelyek a botrányt okozták.

Hasnas felolvassa a lakók ligájának határozati javaslatát, akik egy új egyszakos törvény megszavazását kérik, amely megszünteti az evakuálásokat. Majd felolvassa a polgárok ligájának a memorandumát, amelyben gyors intézkedéseket kérnek a drágaság ellen.

Aciu Sándor, Szilágyosnyó új szenátor, a nemzeti párt nevében kijelenti, hogy továbbra is távol tartják magukat a parlamentsől, amelyet nem ismernek el törvényesnek.

Muresacu erdélyi liberális párti szenátor kéri a szenátust, ne ismerje el Acint megválasztott szenátornak, mivel kijelentette, hogy nem akarja gyakorolni törvényhozói tisztét.

Covalsky volt parasztpárti szenátor kijelenti, hogy pártjából kilép és részt kér a parlament munkájából. Ezután

Mosoiu tábornok több hozzáintézett kérdésre vonatkozólag kijelenti, hogy a CFR. oly gazdag mun-

kaprogramot tűzött ki maga elé, mel lehetóvé fogja tenni a bajok orvoslását és az ország kincseinek kellő értékesítését.

Pacurariu erdélyi liberális támadja a nemzeti pártot, amely akciójával provokálta a magyar parlamentben elhangzott ismeretes kijelentéseket.

G. Popovici ugyanily értelemben beszél.

A szenátus ezután megszavazta a kolozsvári, nagyvárad, brassói, temesvári és nagyzebeni kerületi rendőrigazgatóságok felosztatásáról szóló törvényjavaslatot, valamint több kisebb jelentőségű javaslatot. Később megszavazták még a kamara által tegnap elfogadott javaslatokat, majd felolvasták a királyi kéziratot, mire Ferechide elnök az ülészakot bezárta.

A kamarai interpellációk hatása alatt — mint Bukarestből jelsük — a kormány felvilágosítás: kért a magyar kormánytól Szilágyi ismeretes interpellációjá ügyében, amelyet összeegyeztethetetlennek tart a Románia és Magyarország között fennálló diplomáciai viszonyal. A kormány biztosítókakat kér Budapestől, hogy teljes elégtételt kap.

Részben visszaadják a városi autonómiát

Bukarest, október 27. Az ülésrak befejezése előtt a közigazgatási reformot előkészítő parlamenti bizottság délelőtti ülést tartott, amelyen a közigazgatás egységesítéséről készülő reform alapelveit állapították meg.

A bizottság mintegy két hét múlva összeül, amikor végleg megszövegezik a javaslatot, amely azután a minisztertanács és onnan a parlament elé fog kerülni a rendes ülészakban.

A javaslat a községeket és törvényhatóságokat kivesszi a tulajagos központi gyámság alól és az állam közvetlen irányítása alatt csak az általános érdekű ügyek fognak maradni.

Vázsonyi a kilongésekről

Budapest, október 27. A nemzeti kerületi demokrata körben politikai vacsora keretében Pakots József éles hangon kikelt a Károlyi forradalom ellen és hangsúlyozta, hogy az ország nem lehet igatök és lásitök martaléka. Vázsonyi a következőket mondotta:

— Mindegy, kinek a vezetése alatt kerülnék ki a mai helyzetből, fontos az, hogy minél előbb kikerüljünk. A liberális blokk nem ismer vezéréket, csak intézőbizottságot, amely vállalja és vezet a harcot. A hatalmonlevők arra hivatkoznak, hogy nem jogrendellenes dolgok, csak kilongések történnek, az ország órájának ingája egyébként normálisan ketyeg. A pusztulásból csak a pártokon és felekezeten felülálló igazi magyar demokrácia vezethet ki minket. Visszakívánjuk azt az időt, amikor élni és megélni lehetett. Mi nem vagyunk felforgatók, hiszen az uralmonlevők között több oktobrista van, mint nálunk. Közülünk senki sem akar forradalmat, csak egyenlő jogokat és szabadságot.

— Hárommillió font sterling kölcsönt kap Románia. Bukarestből jelsük: A lapok szerint Zacharov angol bankár bukarasti útjának célja egy Romániának nyújtandó hárommillió font sterlinges kölcsön megkötése.

YVTAR
low
dó
e 20 let.
yosztálya
op No. 10.
VAS DEZSO
imisoara
g
yva
FIVÉRE
edóknél
Vitezasul
ér) 34.
telefon 515
S. A.
erőre be-
gyár.
at, vatta,
el a leg-
finomabb
atracokat,
mű ágy-
kórházi,
llodai fel-
továbbá
oktat. Vil-
tollfosztó
ennyiségű
eszünk:
lőszört,
gyapjút
jelöléssel
küldeni.
tisztít-
let. seeg-
gyapjút
csinyben.
rak
, strada
utca) 14.
(v. Kos-
telefon 515

Nem működhet a dési héber óvoda

Nem engedik beköltözni a saját házába. Négy száz gyermek az utcán

— Az Uj Kelet tudósítójától —
 Dész, október 27. Már régebben közölte az Uj Kelet, hogy Dész zsidósága nagyszabású akciót indított egy zsidó óvoda létesítése érdekében. Rövid idő alatt sikerült olyan összeget egybegyűjtteni, mellyel az óvoda céljainak mindenben megfelelő ingatlant vásárolt az óvodabizottság még februárban. Sajnoson kellett azonban tapasztalni az óvodabizottságnak, hogy a hatóságok, ahelyett hogy az óvodának birtokába vétele körül segítségét nyújtottak volna, a paragrafusok rigózius és helytelen magyarázata folytán akaratlanul is megakadályozták, hogy az épületet kulturális rendelkezésnek átadják. Az óvodabizottság a sorozatos kudarcok dacára újlag kérvényt adott be a lakáshivatalhoz, mely az ügyet október 24-én tárgyalta. A hivatal elutasította a kérést, bár a tárgyaláson az óvodabizottság képviselőiben dr. Harsányi Jenő ügyvéd, az ottani csoport titkára, kifejtette, hogy az óvoda létesítése nemcsak kulturális, hanem mezezően közegészségügyi és társadalmi érdek is. Hangsúlyozta, hogy éppen a mai ismételt lakásvizonyok közepette perancsoló érdek olyan közművek létesítése, ahol a tömeglakásokban nyomorgó kis gyermekek legálább napokban el lehessen helyezni megfelelő helyiségekben. Az állam illetékes képviselője, ahelyett, hogy a tényleg költészetét teljesítendő, inkább akadályokat gördít, holott az emiatt állami érdek. És fokozottabb az a sérelem éppen a zsidósággal szemben, melynek törvényes jogait különösen a tőre respektált az államhatalom legkevésbé.

Igen érdekes volt a lakásbizottság egyik tagjának az a közbevetése, hogy tulajdonképpen a törvényes jogaim is hiányzik az óvoda felállításához. Dr. Harsányi erre hivatkozott a a sajtógerman nemzetközi szerződésre, mely a kisebbségeknek iskolák létesítésére vonatkozó jogait generalisan szabályozza. Azonkívül pedig az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségnek, mint az itt élő zsidó nemzeti kisebbség képviselői szervezetének, az államhatalom által jóváhagyott alapszabályai vannak és ezekben az alapszabályokban az állam külön is biztosította a zsidó

nemzeti iskolák létesítésének és fenntartásának jogát. Ezeket a jogokat a Szövetség, az ugyancsak államilag jóváhagyott alapszabályokkal rendelkező „Tarbut Országos Zsidó Iskola Egyesület” utján gyakorolja. Ezek a világos okfajtaések azonban nem tudták a bizottságot meggyőzni s egyrészt a lakásméziériákra s arra való hivatkozással, hogy a házevétel 1921 után történt, — bár esetekben az idézett törvények nem alkalmazhatók — a lakáshivatal az óvodabizottság kérését elutasította. A tényállás kiegészítésül meg kell említenünk, hogy négy száz óvo-

dakételes zsidó gyermekről van szó, akit egy miniszteri rendelet értelmében más felekezeti iskolába sem szabad bocsátani. Ez a négy száz gyermek tehát nem kaphat előkészítő nevelést. A tanfolyamot is több ízben kérte az óvodabizottság, hogy adjon más helyiséget az óvodának, amelynek karbantartási költségeit az óvodabizottság viselendő. De ez a kérés is teljesítetlen maradt és most nincs más hátra, mint hogy Dész négy száz zsidó gyermeke az utcákou csatangolva szerezze meg a további iskolához szükséges előismereteket.

Bonar Law a passzivitás politikájáért

Barátság és egyetértés Franciaországgal. Oroszországot szikratávirattal hívják meg a keleti konferenciára

— Az Uj Kelet tudósítójától —
 London, október 27. A király aláírta a parlamentet feloszlató rendeletet. A választásokat az uniókat 425 jelöltet léptettek fel. Bonar Law Skóciába utazott a választási kampány megkezdésére. A legtöbb választói kérdésben mind a négy párt jelöltet állított. Bonar Law programjának főbb pontjai a következők: Sammiféle intervenció kontinentális ügyekben. Barátság és egyetértés Franciaországgal. A külföldi vállalkozások, különösen a keleti expedíciók csökkentése. Takarékosság a minisztériumokban. A parlament pénzügyi ellenőrzésének teljes visszaállítása. A jövedelmi és közvetett adók mérséklése.

amely újabb hivatalnok állások előléptésére vezetne.
 Berlin, okt. 27. A pénzügyminiszter a marka stabilizálására a jórátéti bizottság elé részletes javaslatot terjeszt.

Véget kell vetni az orosz vitának
 London, okt. 27. Mackay Edgard a „Daily Herald” szerint kijelentette, hogy az új kormány azzal kezdendő meg legeredményesebben működését, ha az Oroszországgal való vitának véget vetne. A „Daily Telegraph” szerint a bosznyiak Batumot és több kikötőt ismétlik.

Az antant közösen hívja meg a keleti konferenciára a résztvevőket

Páris, okt. 27. A francia kormány megállapította a török konferenciára és a Dardanellák konferenciájára az egyes államokhoz intézendő meghívók szövegét. Az utasításokat a meghívók átadására valószínűleg ma szétküldik. A szovjetkormány és Bulgária meghívói kapnak a tengerszoros konferenciára. Az angol, francia és olasz kormányok megegyeztek abban, hogy a hatalmakat a békekonzferenciára közösen hívják meg. Az orosz kormány drótnélküli távirattal szólítja fel, hogy a tengerszorosok kérdésének tárgyalására küldje el képviselőjét.

Mac Kenas volt kincstári miniszter valószínűleg a washingtoni angol vizsgálóbizottság elnöke lesz. Híraszerint november elején Amerikába indul.

Török közigazgatás Keletráciában
 Konstantinápoly, okt. 27. A török közigazgatás Keletráciában november huszadikáig mindenütt életbe lép.

A francia költségvetés deficitje.
 Páris, okt. 27. A pénzügyminiszter exposéjában kifejtette, hogy a költségvetés negyvenmilliárdnyi deficitje még nem ok az általános passzivitásra. A deficit fő oka, hogy Németország nem teljesítette a szerződését. A miniszter nem fogja el a deficit csökkentésének azt a módját,

Athen, okt. 27. András görög herceget Kortuba letartóztatták és Athéba vitték. A görög katasztrófa egyik okójának tekintik.

A Joint vidéki delegátusainak.
 Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség autonóm felkéri a vidéki heifon Kolozsvárra érkező Joint delegátus urakat, hogy a vonatról való beérkezésük után elzárkózásuk ügyében azonnal jelentkezzenek a szövetség irodájában (Calea Regale Ferdinand 48).

A litván kereskedelmi miniszter pogromot hirdet

— Az Uj Kelet tudósítójától

Prága, október 27. Litvánia a legutóbbi időkig olyan országnak mutatkozott, mely az utódállamok között a legkomolyabban tette magáévá a népkisebbségi elvet és állami be rendezkedéseiben komoly liberális musra törekedett. Köztudomásu, hogy Litvánia volt az egyetlen ország, ahol a zsidó nemzeti kisebbség ügyeit külön zsidóügyi minisztérium irányította és az összes etnikai kisebbségek teljes benső autonómiával rendelkeztek. A politikai és állampolgári be rendezkedések azonban nem tudták enyhíteni a társadalmi antiszemitizmust, legfőkébb csak ideig óráig előadni, hogy aztán annál nagyobb erővel robbanjon ki kőnyserű tákarója alól. Litvánia nagyon is sokáig volt közönségesben Lengyelországgal, az antiszemitizmus klasszikus hazájával és nagyon is közel fekszik Ukrajnához, a zsidó hekeztombák nagy mérszarszékhez, sem hogy alkalomadtán maga is kedvet ne kapna nagyobbtili zsidómészárlásokra. Az alkalom ügyvétségek megérkezett, mert ma már a miniszteri székekben nyíltan hirdetik a pogrom szükségességét és a litvániai zsidóság mindennez előkészítve várja a legközelebbi napok eseményeit.

Az antiszemitizmus nyílt kitörésére itt is gazdasági okok adtak alkalmat. A kormány, hogy a litván pénz értéket emelje, új valutát vezetett be. Az új valuta első érezhető eredménye az volt, hogy az eddig is nyomorító drágaság még nagyobb lett, amit a mindig késezenében álló antiszemita szervezések és sajtóorgánokok arra használnak ki, hogy féltelen igazságot fejtenek ki a zsidóság ellen. Ez az antiszemita igazság annyira túllépett már a megszokott kereteken, hogy az életükben fenyegetett zsidó kereskedők zűdötséget meneszítettek a kereskedelmiügyi miniszterhez, hogy a helyzetet tüzetesen megárgyalják vele.

A zsidó deputáció számos ártáblászt vitt magával és ezzel is bizonyította, hogy a litván szövetségi belok árai jóval magasabbak, mint a zsidó kereskedők. Petulis kereskedelmiügyi miniszter azonban hallani sem akart az ügy komoly megvizsgálásáról és az antiszemitizmus kibővítését a zsidóság bünyől róta fel. A köldöttségnek adott feleletében többek között szöszent: a következőket mondta:

Szent Eliz

Egy modern leány regénye

Irta Szabó Imre (5)

A monarchia hadereje a hivatlan stratégia már nem tudta fölvonlatni. Kálmán kelleltenül végignézett rajta és — bár ez szokatlan volt tőle — elküldte az idegent.
 — Tanár ur — mondta — nekem veretkednem kell majd. Látom, az irányítást a hadvezetés és ön vállalták. Engem ez nem érdekel. Kérem, hagyjon magunkra.
 A stratégia összehajította a térképét, a szemüvege alól dühös pillantásokat lövelt Kálmán felé és amikor néhány lépésnyire volt, hallhatóan dünnyögte:
 — Igaza van. Csak veretkedjen! Képviselje ő az erőt, én majd az észet fogom képviselni.

Rövid harctéri szereplése után Kálmánt sebesülten, lelkében is betegten, hazahozták a frontról.

A napon, amikor megoperálták, apját egy menetszámba oasztották be. Eliz ápolta és most már a háborúval való fölfogásaikban is köveledtek egymáshoz. Kálmán elmondta sebesülése előzményét.

A kaszinó balkonjáról szónokló tiszt parancsokolt Kálmán dandárja fölött. Szállása egy elhagyott kastélyban volt, konyháját a kaszinó hozzávesényelt szakácsa vezette.

Egy este — néhány órával az ütközet előtt — a dandár vezérkari főnöke, egy olasz származású őrnagy jelentést tett. Katonák rövidséggel és szabatosan fejtette ki, hogy a leérkezett kémjelentések szerint a csapatok öszörös tulerőt kellene megrohannania. Az ütközet elhalasztást javasolta.

— Nem lehet! — volt a rövid válasz.

Félóra múlva újra jelentkezett az őrnagy. A parancsok vacsoráztak, a cukrozott gyümölcsöt tartott. A vezérkari főnök szinte kériken tejesítette elő újabb információit és a végén hozzátette:

— Katonáink buszonot százalákát, vagy még többet kockáztatnak a sturm-mal!...

A parancsok föl sem nézett. Persz gót öntetést, lehetőségi, fogpiszkálót veti és a süteményes tányérra bámulva, egykedvűen dünnyögte:

— Der Angriff muss geschehen!

Éjfélkor megindult a roham, amely véresen omlett össze. Egy hgyezvőgy gyalogsági patron Kálmán vállában akad meg.

Félév után ismét a fronton volt.

Tavaszig nem történt a harctéren különösebb esemény; Kálmánt hadnaggyá léptették elő és az „elleneség előtt tanusított megartatásért” kitüntették. Sűrűn levelezett Elizával; most már nem sokat bölcsekedett. Sokszor félveg szentimentalizmussal írt, vissza tért a völgyesi ismerkedésre és diákidejéből emlékeztetésben maradt sorokat,

amiről akkoriban azt hitte, hogy a költő évszázadok előtt az ő szerelmét jócskát meg velük, illesztett a levélbe:

Ime szép vagy; természet, sacrancae fogtak kezet már születésed, Természet arcod lilijomát adá S ra róssabimbót.

Vagy gyöngéden emlékezett meg a szép szerepléséről estéről, amikor a Sváb-hagyon először ölelték egymást és könnyes boldogsággal hosszan csókolóztak.

A levelek végén mégis fölserjgött a mezcangoló kín, amiből nyilvánvaló volt, hogy ez változtatta a harcosi lányosan epedő ifjúnvá.

„Az spán sora rok álmatlan éjszákát okoz nekem. Albániában éi, moosaras, beteg vidéken. Vajjon munkabíró ember leszek e, ha visszatér.”

Egy alkalommal örömmel újságotla, hogy a dandárhoz beosztott orosz tel-náccsal, egy okos és képzett hadifogolyai barátságot tart, persze emanynyire azt a harctér körülményei engedik. Azután minden leveleiben sok melegséggel említette Sandowsky barátját, ainek kuzkuzáni herceglény a felesége, pedig ő maga valóságos forradalmár.

Egy márciusi napon heves ütközetekről adott hírt a harctéri jelentés, amely kiemelte Kálmán eszedének hősiségét.

Mindenki tudta, hogy az eszed elpusztult.

Kálmántól nem jött több levél.

Eliz megába harapott, tompa fájdalom húspokig szenvedte. Nem volt gondolat; akaratára és felfeléjárja sötét fényt borult, idegesség sokszor rohammá fokozódott és eszelős pillanataiban Kálmán képe előtt tódult.

Az örömtelen, vigasz nélkül való napok egyformaságán Eliz nem akart változtatni üres jótékonykodással vagy kórházi stréberkedéssel. Amikor lelkéről valamelyest lehámozott a nagy grász, hosszas magábamétyülés után szociológiai tanulmányokba kezdett, majdnem naponta szükségkéllások vendége volt a külteleken, gyárakba járt, statisztikai hivatalokba. Új perspektívák nyíltak meg az elkényesített leány előtt, egy megérett, igazságosabb világ kőntarjai bontakoztak a liskában és új világnézete új társaságba sodorta.

Emberszeretők köze.

— * * *

A nagy családi jelentés követő napon a komorna egy katonát jelentett be Eliznek.

— Kérdesse meg, ki küldte — szökt Eliz idegesen — vagy ha levelet hozott, adja át önmek!

Az előszobában várakozó katoná hálotta az utasítást és nyomban rekedt hangon nagyon határozottan beütött.

— Mondja meg a kisasszonynak, hogy messziről jövök, levelem van és

— Pog hogy leaye meg boltjai egy ujjama megmozdít

Az alig ternek ilyen bank kis felháborodás égbán. Ez annál érthető dolog, hogy drágítás céljára kereset több mint egy volt, csak tíz szá kereskedése hogy a kereszvényezeren a zsidók kö

A pénz pogromfeny zsidó nemzeti jelentek a z daktalan e novszky ro hogy szigoru ugylátsuk intézkedés mataszt, me Kovónban a agitáció Az saság Litva tisztítására előkat raga ezek a pr szeporodnak, mint a vidé letből arra Litvánia zid átsók előtt á

— Az új vna politikáj Lloyd Georg dssa alkalmá résse követel pules-tinat és ben ne köves politikájat. A vetelik, nem sabbak közé az angol kor öket és kíván bízható forrás szerint a vál azig az új p mány Anglia politikájában fog eszközöl levő, hogy B oionizmus ell

— Ha Kol lassa el fe könyvosztálya

személyesen n Eliz kilépe Csontostépe katons, harminc lett előtte. Ho merész ivelésü honos esigora zeitből. Törtés neküitet árultó jó materiából rab volt.

— Nem ke rosszban. Azt hoztam — sz meredt szemek feaztelen szava

— Mit kívá mindig elfogód

— Egyedül

— Nem, nem kedett Eliz é jelő volt.

— Teszék, i telésük majd be mondotta határo

Gyűrűt, ba Eliznek, aki m

Néhány pil cenzúrá hallats morna ijeden küldte es val rosha menesztet éléssel kínálta, szöket a zert törzsei e, lmo hullott a magaz

Kedelmi
not hirdet

Litvánia a leg-
esvágnak mu-
dállamok kö-
ette magásva
állami be-
ly liberális
domásu, hogy
ellen ország,
eti kisebbség
minisztérium
nikai kisebbsé-
ómiával ren-
és államiogi
an nem tud-
ami antisze-
k időséig ráig
nál nagyobb
ayszerű ta-
agyon is so-
Langyelor-
mus klassz-
you is közel
sidó heka-
Scher, son-
ya is kedvert
sidómezős-
riátsák meg-
a minisleri
ik a pogrom
vianisi zsidó
várja a leg-
yilt kitérő-
ok adnak al-
gy a litván
váltat vel-
első érszhető
az eddigi is
ég nagyobb
aléban alio
és sajtóorga-
ki, hogy fék-
i a zsidóság
igatás any-
megszokott
kben fenye-
küdötségeit
eleményi mi-
zetet tize-
amos ártáb-
ezzel is bi-
n szövetke-
magasabbak,
ké. Petrusis
ster azonban
gy komoly
missemítiz-
sák bűnéit
k adott fele-
szószertint a

Pogromok lesznek és kell is,
hogy legyenek. Ha majd a sötét tö-
meg boltjaitokat fosztogatni fogja, én
egy újamat sem fogom védelmetekre
megmozdítani.

Az alig huszonegkötéses minisz-
ternek illetően viselkedése, aki egyb-
ként még rövid idő előtt egy kovói
bank kis hivatalnokává vált, érthető
felháborodást keltett a zsidó lakos-
ságban. Ez az általános felháborodás
annál érthetőbb, mert köztudomásu
dolog, hogy Kowác városában ár-
drágítás címén eddig elítelt tizen-
négy kereskedő közül nyolc tehát
jobb mint negyven százalék keresz-
mény volt, holott a keresztemény
csak tíz százalékát teszik a kowáci
kereskedéseknek. Ez annyit jelent,
hogy a keresztemény kereskedők között
negyzeresannyi árdrágító van, mint
a zsidók között.

A pénzügyminiszter botrányos
pogromellenyegregetése következtében
a zsidó nemzeti gyűlési képviselők meg-
jelentek a minisztériumnál és bősé-
gesen elvették a zsidókat. Galva-
novszky miniszterelnök megígérte,
hogy szigorú intézkedéseket fog tenni,
nyilatkozta azonban, hogy a beígert
intézkedés egyelőre csak mondott
mataszat, mert a legutóbbi napokban
Kovácsban általánossá lett a pogrom-
agitáció. Az ügyvezető „Tükör társas-
ság Litvánia zsidóktól való meg-
szüntetésére” éjszakánként proklamá-
ciókat ragaszt ki a házfalakra és
ezek a proklamációk gombamódra
szaporodnak, a fővárosban csak úgy
mint a vidéki városokban. Az elője-
lekből arra lehet következtetni, hogy
Litvánia zsidósága erős megpróbáltat-
ások előtt áll.

Az új angol kormány Palesz-
tina politikája. Londonból jelentik.
Lloyd George kormányának lemond-
ása alkalmával az angol sajtó egy-
része követeli a kormánytól, hogy
palesztinai és mezopotámiai kérdése-
ben ne kövesse az előbbi kormány
politikáját. A sajtó, melyek ezt kö-
vetelik, nem tartoznak a befolyásos-
abbak közé és nem valószínű, hogy
az angol kormány komolyan vegye
őket és kívánásaikat. J. C. B. meg-
bizható forrásból szerzett értesülése
szerint a választások befejezéseig
a közép az új parlament összeül, a kor-
mány Anglia külügyi és gyarmati
politikájában semmiféle változást nem
fog eszközölni. Különben is tudva-
levő, hogy Bonar Law nem tartozik
cionizmus ellenfelei közé.

Ha Kolozsvárra jön, se mu-
lassza el felkeresni az Uj Kelet
könyvosztályát.

személyesen muszáj vele beszélnem!
Eliz kilepett az ajtón.
Csontostépi, levegőn barnult vállas
katona, harminc év körül lehetett, al-
lott előtte. Hosszu haja félig elfődte
merész ivelésű homlokát, valami ott-
honos aszignorság parancsolt a sa-
meitől. Történe a frontról hazame-
rekülte árulta el, köpenye azonban
jó materiálból való bélelt ruhada-
rabb volt.

Nem kell megijedni, nem járok
rosszban. Azt hiszem, talán jó hír is
lehet — szólta Elizhez, aki tégra
meredt szemekkel hallgatta a: idegen
fejtelen szavait.

Mit kíván? kérdezte Eliz még
mindig elfogódottan.

Egyedül lenni a kisasszonnyal!
Nem, nem, ez nem lehet — ideges-
kedett Eliz és hangja szinte kér-
lelő volt.

Tessék, itt a levél. Várok. Aztán
teljesen majd beszélni akarok velem! —
mondotta határozottan.

Gyűrűt, barnás levelet adott át
Eliznek, aki szobájába vonult vissza.

Néhány pillanat múlva zokogás és
szisszálás hallatszott a szobából. A ko-
norma ijedten befutott, de Eliz ki-
küldte és valami megbízással a vá-
rosba menesztette. Behívta a katonát,
Elissel kínálta, egy-két percig némán
nézett a zseri asztal, megkopasztott
törsei e, élmős barnaság ködfátyla
hullott a magasztól a földre.

(Folytatjuk.)

Wedgewood ezredes az amerikai Palesztina-akció élén

Jabotinsky afrikai körutra megy
— Az Uj Kelet tudósítójától —

A karlsbadi zsidói évi konferen-
cia és annak befejezése után is a
Keren Hajeszód igazgatósága az
egyed-országok Ujjáépítési Alap ki-
zottságával megbeszéléseket folyta-
tott ebben az irányban, hogy alap-
működése milyen irányu legyen a
következő hónapok folyamán

A tanácskozás során a szer-
vezés és propaganda kérdéseit tárg-
yalták meg, kicserélték a gyűjtés
és propaganda terep szerzett tapasztalataikat, meghallgatták egymás ki-
vánásait és szelmeit, hogy ezek
összegezése alapján a következő idők
munkáját tisztázzák. Megállapodtak
továbbá azoknak a delegációknak az
összeállításában, amelyek a Keren
Hajeszód ki fog küldeni Európa kü-
lönböző országaiba.

A Keren Hajeszód akciói jöv-
delem szempontjából első helyen áll
az Egyesült Államokban. Megáll-
apodtak abban, hogy ezidőn nem
küldenek Amerikába kollektív dele-
gációt, hanem ehelyett néhány tu-
kiatélyes zsidó vezérférfi fog oda-
utazni és ott az amerikai Keren
Hajeszód-akció reedekesére fogja
bocsátani munkaerőjét és tehetségét.
Az első ezek közül Josiah C.
Wedgewood angol ezredes, aki tud-
valevőleg már meg is érkezett Ame-
rikába. Még az év folyamán dr. Se-
marja Levin és dr. Arthur Ruppin
fognak elutazni.

A Keren Hajeszód direktórium
Kanadával is tárgyal megfelelő de-
legátusok kiűldés tárgyában. Ar-
gentinában szintén megindult a Ke-
ren Hajeszód-munka és mihelyt az
ottani bizottság időszerűnek látja,
nyomban utazni a központ egyik
delegátus, hogy az argentinai zsidó-
ság között ismertesse a Keren
Hajeszód nagy céljait.

Délafrikában a Keren Hajeszód-
akció ebben az irányban vezetik to-
vább, ahogyan azt dr. Levin meg-
ígérte. A mozgalom további irá-
nyítását dr. Országer vállalta.

Az északafrikai országok közül
ezidőig a Keren Hajeszód szem-
pontjából csak Tanger és Marokkó
jehettek tekintetbe. Itt dr. Ben-
cion utazott a direktórium megbízásából.
Tuniszban Valensi vezetése alatt mű-
ködik egy Keren Hajeszód-iroda.

Ez év végén Jakotinsky hosszabb
utazásokat fog tenni Tuniszban, Al-
gerban és Marokkóban. Tripolisz Ke-
ren Hajeszód-akcióját az olaszok
vállalják és pedig Pacifici Florenzi
ügyvéd. Mezopotámiait is dr. Ben-
cion fogja megátogatni, aki mosamban
Bagdadban tartózkodik.

Palesztinában a Keren Hajeszód-
akció a karlsbadi megállapodások
értelmében a Waad Haleumi válatja,
aki egy nagy Keren Hajeszód-kam-
panyt fog megindítani és ebbe a
munkásságot is bele fogja vonni.

Szariát és Egyiptomot dr. Viktor
Belgiumban legutóbb Semarja
Levin dolgozta. A munka rendszer-
esen folyik. Semarja Levin a közép-
multban Németország és Csehszlová-

Jakobson fogja beutazni, a ki ezt
megelőzőleg Bulgáriában szervezi
meg az Ujjáépítési Alap propagan-
dáját. Egyiptomi útja után Görög-
országot és Törökországot akarja
megszervezni.

Ha több városában tartott Keren
Hajeszód-elfadásokat.

Hollandiában a németalföldi cion-
isták konferenciáján megállapodtak
abban, hogy a munka fő ulját a Ke-
ren Hajeszódra fektetik. De Feivel
nemsokára a szervezett továbbfejlesz-
tése érdekében Hollandiába utazik.

A Keren Hajeszód igen fontos
munka területe Románia. Sorolov
megígérte, hogy abban az esetben,
ha nagyarányu szervezési előkészít-
letek történnek, hajlandó Romániába
utazni. Julius Berger valószínűleg
még novemberben Bukarestbe utazik.

Erdélyben a Keren Hajeszód-
munkát Kohn Sári és Walter Tur-
novsky a német Keren Hajeszód fő-
titkára fogják megszervezni.

Jugoszláviát a jövő hónapban a
németországi cionista egyesület elnöke
Feix Rosenblüh fogja beutazni.

A közép-európai Keren Hajeszód
megbízásból dr. Hantke október
végén ellátogat Lengyelországba. Lett-
landba és Estlandba dr. Wilensky
fog utazni, hogy a mozgalmat szó-
nolatokkal és tanácskozásokkal fel-
frissítse.

Az oroszországi Keren Hajeszód-
dot Berlinből irányítja dr. Trivus.

Nagyszabású csempészet Budapest

Budapest, okt. 27. A rendőrség
napok óta nagyszabású csempész-
tyében nyomoz, amelynek vasuta-
k a tettesei. Ügyfeleik budapesti
nagykereskedők, akik valószínűleg
évek óta finanszírozták a csempész-
zeti műveleteket. Bizalmasan érte-
sítették a főképviselőket, hogy a
pályaudvarokon aranyat és ezüstöt
adnak el a vasutasoknak, akik azt az
országából kicsepepészik. A nyomozás
kiderítette, hogy tízezer-huszar-
vatus a vagonok falában helyez el a
csempészarút. Nagyarányu, valóság-
os tranzit csempészforgalmat bo-
nyolítottak le Budapest, Belgrád,
Kolozsvár és Prága között. Tíz-
nyolc vasutat és tizenkét nagyke-
reskedőt idézték be a főképviselő-
ságra, ahol a detektívönök utasítá-
sára őrizetbe vették őket. A poli-
tikai és sajtóhoz is áttették ügyeket,
mert kommunista rópiratokat is csem-
pészték az országba. Legutóbb a
Kassa felé induló vonaton alapították
meg a csempészetet.

* A 28-as illusztrált betű felcser-
peltetala (Cluj-Kolozsvár, Estalen-
tós 15) kéri mindazokat, akiknél elő-
fizetési felhívás van, siveskedjenek a
számozott és kiadott levelet, illetve az
előfizetési díjakat haldéktalanul be-
küldeni vagy személyesen átadni, hogy
a 28-as az előfizetők címére azonnal
expediálható legyen.

10% -al olcsóbb szabókéllékek, harisnyák és rövid árak Neumann
Károly, Cluj, str. Regina M. (v. Deák F.-utca) 10. i. sz. sz. sz. sz.

Náziaszonyok figyelmebe
Ne mosson otthon!
Házi fehérneműket mosni
és mángorolni kilogram-
monként olcsón elvállalja a
„Kristály”
gőzmosógymá Cluj.
Kivánatra nagyobb mennyiségért
kocsit küldünk. Telefon 500.

**Még sehol és soha
nem voltak kaphatók
készen olyan kitűnő**
**öltöngők,
felöltők,
fiuruhák,
mint most 1433**
KATZ és MENDEL
cégnél Cluj, Főter 10 sz.
Szövetek nagy választékban

Markovits F. ékszerész, Arany- ezüst ékszerek, kinezüst és ezüst dísz tárgyak
választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat,
Cluj, Wesselényi-utca 20. sz. ezüstöt, brilláns legmagasabb napi árakon veszek. 1899

PILPUL

Ez egyszer kivételesen nem a hid-
szaladt ki a kerek alól, de azért
tizenegy kocsi összetört. Mint rende-
sen. És ez egyszer nem személyvonattal
esett meg: tehervonat volt az ietensége,
de azért Jasi és Kisenev között kiskik-
lott, — mint mon lésen. Általában meg-
állapíthatjuk, hogy ebben a szép ország-
ban minden, ami kiskiklik: rendes. Sőt:
minden, ami rendes, kiskiklik. És ebben
az egyben igazán forban vagyunk min-
den kulturállam előtt. Itt rendkívüli ki-
siklikások a legtrikább esetben történhet-
nek meg. Itt minden, ami kiskiklik, be-
létezik a rendbe. És az ország a
rendes és rendszeres kiskiklikások or-
szága.

Epen ezért nem kell félni. „Vé-
letlen” baleset itt nem érheti a jámbor
utast. Itt balesetek, kiskiklikások soha-
sem véletlenül hullanak az ember nyá-
kába. Itt a balesetet biztosra lehet
venni. Őriási előny az a nyugati álla-
mokkal szemben. Ott, ha s ember
beül a jó meleg kupéba, az egész uton
törheti a nyavalya és tetheti tönkre az
ideget a bizonytalanság: kiskiklik, vagy
nem kiskiklik? A mi vonatunk meg-
kímélik idegeinket az ilyen kellemetlen
bizonytalanságtól. Itt egészen bizonyos.

Persze, hogy épen azért nem kell
félni. És már csak ezért sem, mert ha
valakiben még felült a fejét a kétség
ördöge, azt is megnyugtítja a CFR.
igazgatójának, a derék Constantinescu
Tankréduak legújabb rendelete. Azt
mondja a rendelet, hogy minden
adandó vasúti balesetnél a balesetvisz-
gáló bizottság köteles a baleset után
huzonnegy órával a sinhelyre kiskik-
lani. Isten ments, hogy a baleset
előtt huzonnegy órával szálljon ki.
Mert akkor hogyan történhetne bal-
eset? Pedig úgy hisszük még is sokkal
egyszerűbb volna. És olyan könnyű.
A balesetvizsgáló bizottság szálljon
csak ki vaktában akárhová. Vasúti
hidra, nyit pályára, sinek közé:
müdegy. Amennyire mi ismerjük a
CFR-t, mindenütt huzonnegy órával
a baleset előtt ott lesz a bizottság.
Hogy huzonnegy órával utána is ott
lehet, kétséges. Hátha vele is kiskiklik
közben. Ezenkívül egészen pontos,
mert az első pillanatban ott lesz a
helyszínén. Tanulság: A balesetviz-
gálókat is érheti baleset.

Es is erdélyi specialitás, sőt kolozs-
vári specialitás, de legalább van benne
humor. A lakáshivatal helyiségeit el-
rekviráltak. A lakáshivatal volt az,
mely a rekvirálás Damokles kardját
állandóan a fejünk fölé tartotta. Lak-
kást ugyan nem lehetett tőle kapni, de
rekvirálni, azt tudott. Ha lakáscserét
jelentettünk be neki, az új lakást ugyan
nem engedélyezte, de legalább a régi
elvette. Nem csoda, ha a rekvirálás
fogalma olyan népszerűtlen lett Kolozs-
váron! Most atnan végre történt egy
ilyen rekvirálás is, amely minden igaz
ember helyesléssel társzik. Elrekvirá-
lították a rekviráló hivatal lakását.
Nagyon helyes. Az egyelőn latás, ami
igazán fölösleges volt. Remélhető, hogy
es a tény új idét jelent be: máiól
fogva minden másként lesz Kolozs-
váron, a hivatali megszüntették, meg-
marad a lakás.

Terjed az ukrán lázadás Gall-
ciában. Berlinből jelentik: A lengyel
katonaság Keletgaliciában formális ú-
közvetkei folytat a lassókkal. Tarnop-
pol közelében a katonaság megütözt
a felkelő csapatokkal. A lassóknak bősé-
gesen fel vannak szerelve hadianyag-
gal és repülőgépekkel. A lengyel la-
koszág tömegesen menekül birókairól
és a veszélyezett zónára levő városok-
ból. A lengyel hatóságok több város-
ban letartóztatták a rutén diákság ve-
velőit és a volt tiszteket.

Elkészült az ir alkotmány.
Londonból jelentik: Az ir parlament
megszavazta az ir alkotmányt, ame-
lyet ratifikálás végéig az angol par-
lament elé terjesztettek.

HIREK

— Mindenki ott lesz. Kolozsvár szidő társadalmának szinte jara, mondhatni egész Kolozsvár ad találkozóit november negyedikére, szombat estére, pont kilenc órára a Newyork összes termeiben. November negyedikén lesz ugyanis a kolozsvári szidőasszonyok szejtőestélye, a szezon első mulatsága, csupa nívó, elegancia, szellem és ötletesség. Mindenki ott lesz. Mindenki örülni fog, hogy elment. A szürke hétköznapiok után az idegek ünnepe és üdítősebb lesz ez a szejtőestély. A műsor végsővéig könnyed és finom, minden szám megannyi meglepetés. A pódiumon csupa jólismert kitűnő művész: ez az az est, amelyre még évek múltán is szívesen emlékeznek vissza a közönség. A hölgyek a városban és a környező városokban is, érthető izgalommal készülődnek a szombat esti mulatságra, amely miadszkinék örömet ígér és szórakozást annak is, aki a műsor után aktívabb részt vesz és keresztüljárólja az éjszakát.

— Szemben állnak az orosz és japán csapatok. Tokióból jelentik: Az orosz vörös hadsereg Vlodivoszok határára érkezett. A japán csapatok megakadályozták, hogy benyomuljanak a városba.

— D'Annunzio vendégségbe megy Kemálhoz. Konstantinápolyból jelentik: Kemál pasa meghívta D'Annunziót Angorába.

— A szalontai határ vissza csatolását kéri. Nagyszalontáról jelentik. A nagyszalontai határ visszacsatolása ügyében tegnap délután városi közgyűlés volt, amely egyhangúlag elfogadta a Dicsőégi főjegyző által szerkesztett memorandumot, amely a határ visszacsatolását kéri. A memorandum a kérelem megindokolásához súlyos érveket hoz fel. Megállapítja, hogy Szalonta községre ily nagy területnek elvesztése katasztrófális lenne, mert elvesztené határának legtermékenyebb részét, a határ- és mezőgazdasági terményeit és a 177777 lel adóalapnak egy tekintélyes részét, minnek következtében az ezen esztendőre előirányzott 1 290 470 lel köztartási költség a vissza maradt részre esne, ez elviselhetetlen terhet involválna, a községet minden további fejlődéstől elzárva, községményei fentartására és 2.424 151 lel kölcsöntartozásainak viselésére is képtelenné tenné. A memorandum kéri hogy a szalontai határt ne szakítsák el Szalontától és oda konkludál, hogy senkinek sem lehet célja az hogy egy 18 000 lelket számláló, virágzó kulturintézményekkel rendelkező, fejlődőképes nagy községet nyomorban döntösn. Az egyhangúlag elfogadott memorandumot, román és francia nyelvre fordítva, ma reggel Molnár Mihály főbíró és Abrudán Demeter községi főjegyző adták át az antantbizottságnak.

— Tízmillió korona jutalom négy kítő cukorért. Bécsből jelentik: Wurst János bécsi vaskereskedőtől, amidőn a fővárosból Linabe utazott, ellopták tízmillió koronát és négy kilogramm cukrot tartalmazó hátizsákját. Wurst feljelentést tett a vasúti rendőrségnél és a hátizsákban levő tízmillió koronát odaigérte jutalmul annak, aki a négy kilogramm cukrot megtalálja és visszajuttatja.

— "Kemál pasa és a palesztinai arabo". Londenből jelentik: A "Morning Post" jeruzsálemi tudósítója jelenté lapjának, hogy az arab delegáció a közeli Kelet ügyeit tárgyaló konferenciára el fogja küldeni a maga megbízottait. Három muzulmán és egy keresztény arabból fog állni a küldöttség, amelynek elnöke Kassim

A fascisták megbuktatták a Facta-kormányt

Giolitti vállalja a kormányalakítást. Zuhan a lira

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Róma, október 27. A miniszterek tegnap megjelentek a miniszterelnöknél és tárcájukat rendelkezésére bocsátották. Teljes szabadsággal akarják megvizsgálni a politikai helyzetet. Facta köszönetet mondott miniszterterésainak bizalmukért és a döntést fentartotta magának.

Páris, október 27. A Havas jelentése szerint a Facta-kormány a fascisták ultimátuma következtében lemondott.

A fascistákkal, vagy nélkülük

A római "Il Pace" szerint Giolitti a fascistáknak négy tarcát ajánlott fel. A "Tribuna" örömmel üdvöli, hogy Mussolini szakitott a republikánusokkal és a liberálisokkal közlekedett.

Orlando táviratoltott Factának, hogy Giolitti kész a fascisták bevonása nélkül is kormányt alakítani.

Elvonult Nápolyból a fascista hadsereg

Róma, október 27. A fascista kongresszus tegnap váratlanul végetért. Mussolini, mielőtt Nápolyt elhagyta, táviratban felszólította a fascista képviselőket, Balbo ezredes és Debono tábornokot, hogy azonnal menjenek Rómába, ahol további utasításokat kapnak. A fascisták parancsot kaptak, hogy vonuljanak a főhadiszállásra. Rómában azt hiszik,

azért osszlatták fel a nápolyi kongresszust, mert a fascista vezérek nem tudták uralkodni a tömegek izzalmán. A fascisták elvonulása rendben történt.

Lakoma a fascisták tiszteletére

Róma, október 27. A fascista nagygyűlésen külpolitikai kérdések is szóba kerültek. Hangoztatták a szövetségesekkel való barátság szükségességét, de nyomtatékosan követelték Olaszország érdekeinek érvényesítését az Adrián és teljesen függetlenséget követeltek Montenegrónak és Albániának. Követelnek a tuniszi és levantei olasz kolóniák védelmét is.

A fascista nagygyűlés alkalmából rendezett ünnepeken a nápolyi városi tanács a fascisták tiszteletére lakomát adott, amelyen sok felköszöntőben ünnepeleik a fascistákat.

A fascisták szándékai

Róma, október 27. A lapok esti kiadásában nyugtalanító hírek terjedtek el a fascista párt szándékairól. Feltűnést keltettek a fascista képviselők fenyegető kijelentései. A lira zuhanása, amely szintén hozzájárult a kormány lemondásához, fokozza az izzalmat.

Toronto, október 27. A fascisták megszállták Garibaldi és a szövetségeseiktől elvett Mameli nevű göcsöt.

— A kolozsvári bajnoki sakkverseny hetedik fordulóján nagy meglepetést keltett gróf Logothetti remiseredménye Ungurral szemben. Davida újból nyert, ezuttal Koppány ellen. Hajnal Schnittdörfer győzte le, Dragos P. pedig Rosvant. Dragos P.-nek is sikerült győzelmet aratnia Paneth felett. A Davida-Szenkovic-féle függő parti előbbi győzelmével végeződött. A többi játszmá függőben maradt. A verseny állása: első csoport Mendelsohn 4 (4), gróf Logothetti 3 (7), Davida 3 (3), dr. Tamásy 2.5 (4), Koppány 3 (5), Ungu 1.5 (6), Kelemen 1.5 (3), Szenkovic 1 (6). Második csoport: Dragos P. 6 (6), Tóth 4 (5), Hajnal 3.5 (6), Turár 3 (3), Popp 2 (5), Sennittänder 2 (6), Rozsa 1 (3), Darvas 0 (6), Harmadik csoport: dr. Boer és Mariuzer 5 (6), dr. Astor 3 (5), Hervechko és Paneth 3 (6), Dragos P. 3 (4), Kirner 2 (6) és Rothstein 1 (6).

— Kemál beteg. Konstantinápolyból jelentik: Kemál pasa fülbaja gyógyításra Angorába utazott.

— Erek iráltak — a lakáshivatal. Tegnap délután Praporgacu törvényeséki engedély alárásával egy rendeletet közzétettek Popov lakáshivatali főnöknek. Ebben a rendeletben közölte a törvényeséki elnök Popovval, hogy Xantopol ügyész elnöklése mellett a második agrári zottság felállítására válna szükségessé, ennek céljaira öt szoba kell. S mint hogy ezt az öt szobát a lakáshivatal foglalja le, felhívja Popovot, hogy november elsejére valamennyi helyiségből költözködjön ki. A lakbérleti bizottság tagjai nagy meglepetéssel vették ezt tudomásul, ugyancsak kellemetlenül érintette Meheleanu inspektort is, aki épen a lakásügyek főnöke és a törvényeséki elnök között felmerült differenciák megvizsgálására érkezett Bukarestből. Legkövetkező lepte meg ez a rendelet Popov főnököt, aki nem vette olyan tragikusan a dolgot. Fogta magát és egy öt soros kérészt írt szommal a lakbérleti bizottsághoz, melyben közölte, hogy november elseje után a lakáshivatal az utcán maradjon s kérte, hogy a lakáshivatal céljaira rekviráljon helyiséget.

— Az Osztrák-Magyar Bank alkalmazottai sztrájkmozgalma. Bécsből jelentik: Az Osztrák-Magyar Bank egész személyzete sztrájkot tartározott el arra az esetre, ha a bank kormányzósága nem teljesíti az alkalmazottak ruházati hozzájárulására vonatkozó, hónapokkal azelőtt tett ígéretét. Ez a sztrájk magával vonná az osztrák devizaközpont üzemének megszüntését és azt is, hogy az osztrák banktörpés megállana. Ez természetesen egyet jelentene Ausztria pénzügyi gazdasági életének megbénulásával, mert nemcsak a clearingforgalom szűnne meg, hanem a bankok, iparvállalatok és kereskedelmi cégek is képtelenek lennének átutalásokat, kifizetéseket stb. eszaközölni, de még a munkabérek kifizetésére sem lenne megfelelő összeg rendelkezésre.

— Vonatösszeütközés Franciaországban négy halottal. Párisból jelentik: Epinay és Saint Denis állomások között két személyvonat összeütközött. A karambolnak eddig négy halottja és husz súlyos sebesültje van.

— Házasság. Nasch Ferenc és Löbl Bella holnap, vasárnap délelőn 1 órakor tartják esküvőjüket a Malom utcán 18 számú házban, amelyre rokonokat és ismerőseket ezuton meghívják. (Minden külön értesítés helyett.)

Guttman M. kolozsvári líkőrgyáros bejós leányát Elzát, eljegyezte Teszler Jenő felsővíróról. (Minden külön értesítés helyett.)

Guttman Ilonkát, öz. Guttman Adolfné bájós leányát Maramarosszigetről eljegyezte Berger Jenő maramarosszigeti kereskedő.

Mózes Fridus Daj és Rosenfeld Izab Cluj jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Klein Árpád eljegyezte Klein Matildka urleányt Gyimesbükréről. (Minden külön értesítés helyett.)

— Ünnepek a csehszlovák konzulátuson. A csehszlovák köztársaság clujj konzulátusa ezennel közhírré teszi, hogy október 28-án nincsen hivatali, mivel csehszlovák hivatalos ünnep.

Minden rosszakaratu hirtérjesztéssel szemben száz és száz ismerőse megmondhatja, hogy a

SIPOS JENŐNÉL
vásárolt

női és leánykaruhák divatosak, olesók és szépek

TUNGSRAM

A LEGTARTÓSABB ÉGŐ

Tüzifa házhoz szállítva: 4 méter vegyes 500 lei, 4 méter hasábos bükk vagy tölgy 650 lei, 100 kg. hasábos bükk vagy tölgy aprítva 40 lei, 100 kg. vegyes 34 lei. Telefonszámok 401-290 Frenkel Mór fatelepe

ÖSSZ
Maxim
Az orosz
hogy az er
amelyek b
erőket áras
országba,
tervet egy
és Amerik
térüket he
megszűnés
megjelenő
keltettek
szóval ellan
déli kezd
utakon meg
telek, a k
gyobb min
teljes. A m
nem hiába
A millió
merénylet
berbarátok
a szovjetre
Gorkij, aki
hatalmassá
látott a mo
jába és mi
szerevetők
I. Adamant
nosz és
minősíti az
jelentéseket
— Hall
hogy Oros
borsalmes
bónapokbar
Heover-örg
dötte az ir
és millió
edje meg,
ról informá
Tudom,
zomkaja a
lével és az
volt ország,
leltűséggel
egy mas or
Grossország
amerikai s
tisa és bá
De a munk
— Az é
le sem csak
kiterjedess
avó, az
nem Orl
vidéken, C
milliókat fe
a szovjet
kolonistái,
dolgozó lat
nak. Az é
mondhatat
és tudósok
— Az
művészet m
iró — már
kimerülést
elet is ö
nincs élet,
lélek nélkül
Miss J
nyomatia
újából felr
A segítő
monarchist
harcol nem
taktikához
ország "se
ssidők ves
kát, hogy
el az akció
betik el, h
felszárják
amely amu
rikai szid
nek új sz
Telekürtölt
elkövetett
hogy a sz
szidüldöz
viselőit an
doták meg
keltetik
előtt. A "M
ták, hogy
Krasznin

Orosz monarchisták összeszövetkeztek az éhhalállal

Maxim Gorkij levele az éhínségről. A Joint működése csökkenti a pogromszendélyt

London, október 17.

Az orosz monarchisták elhatározták, hogy az európai és amerikai forrásokból, amelyek bőséges élelemküldéssel új élet-erőket árasztottak az elcsigázott Oroszországba, elrekesztik. Ezt a lelketlen tervet úgy hajtották végre, hogy Európa és Amerika nagy világvilágjaiban jelentős helyeket el az orosz éhínség megszűnéséről. Ezek a periódikusan megjelenő információk ösztönöztek mindenkit és a humanitárius szociális ellanyhult. Az éhínség megint ösztönözött Oroszországban, az ország-otthon megint százával havonak a holt-estek, a kétségbeesés sok vidéken na-nyobb mint valaha és a kormány tehe-tesleg. A monarchisták pedig ujjongnak, nem hiába szövöttek a halállal.

A milliók ellen elkövetett borsalmas merénylet fölriasztotta az ósinte em-berbarátokat, még azok is, akik magát a szovjetrendszert nem szeretik. Maxim Gorkij, aki nyitl hárcban áll a szovjet hatalmassal, volt az első, aki bele-látott a monarchisták alávaló taktiká-iba és mint már annyiszor, megint a szavadvok mellé állt. Levelet írt miss J. Adamának Chicagóba, amelyben go-nosz és szisztematikus használatnak minősíti az orosz éhínségről szóló újsá-jelentéseket. Többek között ezt írja:

— Hallom, Amerikában azt hiszik, hogy Oroszországban már nem olyan borsalmas az éhínség, mint az elmúlt hónapokban. Azt is hiszik, hogy a Hoover-organizáció végképpen lekü-zdötte az éhínséget, megmozdított millió és millió parasztot az éhhalálól. Engedje meg, hogy a dolgok igaz állá-rát informálhassam önt.

Tudom, hogy a Hoover-organizáció munkája a történelem hasonló erőfeszítéssel össze es hasonlítható. Még nem volt ország, amely olyan mély nagy-letlenséggel szételt volna megzavarni egy más országot, mint ahogy Amerika Oroszország segítségére sietett. Az amerikai segítség az éhínség ellen kitar-tya és bátorsága csodálatos érdemel. De a munka még nincs bevégezve.

— Az éhínség nem múlt el, még csak le sem csökkent még. Akármilyen széles kiterjedéssel dolgozik is a Hoover-akció, az egész nagy éhínség területét nem ölelheti át. A Fekete-tenger part vidékén, Odesszában és a Krimben milliókat fenyegeti halállal most is még a szörnyű éhínség. A Kelet német kolonistái, a zsidók és a derék, sokat dolgozó lakosok egyszerűen elpusztul-nak. Az éhínség olyan nagy, hogy a-mondhatatlan. Az orosz intelligenciának és tudósok állapotja borsalmas.

— Az irodalom, a tudomány és a művészet munkássai — folytatja a nagy író — már már összeroskadtak a végző kimerüléstől. Órák az egész orszá-elt is összeroskadt. Mert nélkülük nincs élet, egészen úgy, mint ahogy lélek nélkül élni is lehetetlen.

Miss J. Adams Gorkij levélét ki-gyomafia Amerika nagy lapjaiban és újból felranta Amerika lelkiismeretét. A segítségük új erőre kapott. A monarchisták tudarcot vettek, de a harcot nem adták fel. Megint más taktikához fogtak. Tudták, hogy az orosz „segítőkörben” leginkább a zsidók vesznek részt, arra törekedtek hát, hogy legalább a zsidókat vonják el az akcióitól. Ezt meg csak úgy ér-velik el, ha elkedvetlenítik őket és felszítják a gyűlöletet a szovjet ellen, amely amúgy sem népszerű az ame-ricai zsidók között. A konolybintés-nek új színtérjához fogtak tehát. Telekürtölték a lapokat zsidók ellen elkövetett atrocitásokról, aztán arról is, hogy a szovjetkormány rendszeresíti a zsidóüldözést. A szovjet külföldi kép-velőit antiszemita velleitásokkal vá-dolták meg és legtöbb Krassinnát fe-keztették be a zsidó közvélemény előtt. A „Morning Post”-ban megír-ták, hogy a szibériai borsosziókat Krassinnán játszotta az Urkhardt féle

angol érdekeltség kezébe, merő zsidó-gyűlöletből, mert nem akarja, hogy zsidó bandák szállhassák meg az orszá-got. E cikk szerint Krassinnán még ezt is mondta:

— A szovjetkormány szívesen szerző-dik külföldi érdekeltségekkel és az Urkhardt féle orosz-ázsiai társasággal való összeköttetést hasznosnak tartja. De jött-mens zsidókkal szóba se állnak.

Ezt a nyilatkozatot magának az Urkhardt csoportnak a vezetőikára: W. Webster öfölte meg. Kijelentette, hogy a Krassinnán való interjút ko-holtnak tartja, mert az sohasem tett ilyen kijelentést. Olyan emberek esze-lhették ezt ki, akik Oroszország gazda-sági talpraállását megakadályozni sze-relnék.

Az amerikai és angol zsidók most már tisztán látták, hogy félreverték őket és az egész gonosz machinációnak politikai célja van. Sokat nem kellett ébreszteni a zsidó lelkiismeretet, az magától is fölébredt. A nagyszerű se-gítőkör megint erőre kapott és a munka újból megindult. Az energia fel-fokozásához nagyban hozzájárult Hasz-keel ezredes, a Hoover-organizáció oroszországi megbatalmozottja is, aki James Rosenberget, a Joint amerikai elnökéhez a következő táviratot intézte:

— Engedje meg, hogy elismerése-mel fejesszem ki az amerikai zsidók óriási segítése fölött, amellyel támogat-ják az orosz inség-akcióit. Négy millió dollárt adtak a zsidók és ki sem kötöt-ték, hogy a fajúkok és velükukhoz tartozókat előnyben részesítsék. Az ó-sodományokkal mégis leginkább zsidó-kat támogattunk. Ezután is az amerikai zsidók pénstét negyreszben a városok-ban fogjuk szétosztani, ahol a zsidók nagyobb tömegében laknak. A zsidó Joint Distribution

nagyon sokat tett az éhség leküzdé-sére. A krízisen már túl vagyunk és ez ennek a grandiózus szervezet-nek köszönhető. De azért nagyon sokat kell még tenni ezután is, kü-lönösen Ukrajna és Fehéroroszor-szág zsidói között. Tudom, hogy Amerika zsidósága fokozott en-ergiával fogja folytatni a mentési akcióit

Coleen Haszkeel nem osalódott. Az amerikai zsidók elhatározták, hogy leg-alább egymillió orosz gyermeket fognak élelmezni a tél folyamán. A filantró-piájukban a régi elvek érvényesülnek: mindenkit támogatnak, tekintet nélkül arra, zsidó e vagy nemzsidó. James N. Rosenberg, aki a Joint megbízásá-ból tis borsápig Oroszországban taró-a kodott, a segítségnyújtásról működéséről így nyilatkozott:

— Óriási munkát végez a Joint Oroszországban és az eredménye nem-csak abban mutatkozik, hogy már most is jobb az általános élelfeletés, de abban is, hogy Fehéroroszországban és Ukrajnában már színpátszerűbb a nép-hangulat a zsidók iránt. Minden élel-messzi állomáson plakát látható a kö-vetkező felirattal: „Amerikai relief-adminisztráció az amerikai Zsidó Joint Distribution bizottságának támogatásá-va”. Mikor az ukrajnai segítőkör ter-vét kidolgoztuk, mr. L. Strauss, a „Joint” orosz bizottságának elnöke ki-fejtette, a népszerűségnek tudni kell, hogy mit tesz érte az amerikai zsidóság. Aséért követeltük, hogy a Joint” tá-mogatása a plakátokon is hangsúlyosa legyen. Eáltal a jó szótól, hogy „ame-ricai zsidók” jó hatást várnak és nem is csalódtunk.

Az orosz nép látja, hogy az ame-ricai zsidók nem tesznek különbséget zsidó és nemzsidó között és minden inséget egyformán megsegítenek, ami szemlátomást egész mélyrejut meg-változásra vezet. Már most is ta-pasztaljuk, hogy a zsidók iránt való gyűlöletük leenyhült. Nem sok idő kell hozzá és vágtékpen fel fognak szába-dalni a terror alól és szembe fognak

szállni a pogromistákkal, akik öt év óta gyötrik a zsidókat. — A terror leküzdése — folytatta mr. L. Strauss — fontosabb még, mint sok más probléma, amely szintén megoldásra vár. Az inség akcióit persze folytatni kell, mert a városi lakosság még most is borsalmas nélkülözésekkel küszködik. Legalább még egy esztén-deig kell gondoskodnunk az orosz nép-

ről, különösen a gyermekekről. Az élel-mesésen kívül nagyon fontos az egés-ségügyi megsegítés is. Tízmillió embert oltatunk be tifusz és himlő ellen és a járványveszedelm még tovább tízmilliót fenyeget. A munkát folytatni kell. A munkát folytatják. A monarchis-ták hiába akarták Európa és Amerika filantrópiájában megbuktatni a szovjet-rendszert. Nathan Parker.

Schager Albin dr. nyilatkozik Károly exkirály tragédiájáról

— Az Uj Kelet bécsi tudóstíjójától —

A Habsburg-javak osztrák igaz-gatója, Habsburg Károlynak egyik legmeghittabb híva, az osztrák mo-narchisták vezetője, Schager Albin dr. osztálytanácsos, a balsikerű októberi puccs évfordulója alkalmából érde-kesen világítja meg a tragikus sorsu utolsó Habsburg uralkodónak má-sodik puccskísérlete előtti esemé-nyeket és azokat a motívumokat, amelyek Károlyt a puccskísérlet meg-ismétlésére késztették:

A puccskísérletek okai

„Míg 1921. husvétján belül ütött ki Károlynak az a kísérlete, hogy megvesse lábát Magyarorszá-gban, — kezdi közlését Schager — aligha gondol valaki arra, hogy ez a kísérlet megismétlődik és kivált-képpen oly rövid idő múltán. A hus-véti kísérlet után Hertersteinben svájci rendőrtiltások szigorú meg-figyelése alá helyezték Károlyt és bár nem hivatalosan, de senál gon-dosabban figyelték a hertersteini kastélyt azok az államok, amelyekre néve Károlynak Magyarorszá-gba visszatérése veszedelmet jelenthetett volna. Én amikor ezeknek dacára 1921 október 20-án délután 4 órator a reptőlrep magyar földön eres-keztettem alá, felvetődött a kérdés, mi késztette Károlyt erre a vállako-zásra? Uralkodási vágy, vagy pusztán az a törekvés, hogy uralkodói pozícióját ismét elfoglalja, avagy talán anyagi gondok, amelyeket a hazájába való visszatéréseivel akart megszüntetni? Egyik feltevés sem felel meg a valóságnak.

„Amerikában farmer leszek...”

Igaz, hogy Károly király előre kiszámította azt a napot, amelyen neki es családjának semmi sem áll majd rendelkezésére, amit eludhatna. És még sem ez a szomorú helyzet volt az, amely Károly királyban a Magyarorszá-gba való visszatérés vá-gyát megerlelte volna. Ellenkezőleg, ezen helyzetétől könnyen megszaba-dulhatott volna, ha a visszaérési kí-sérletéről és ezzel együtt — mint a Habsburgok ellenségei oly sokszor kívánták — úgy a maga, mint örök-ösök nevében, a trónról lemondott volna. Ellenségeinek ezt a kívánsá-gát a király mindannyiszor nyiltan visszautasította, úgy, hogy végre a lemondási kísérletet abban maradtak. „Sohasem fogok lemondani, sohasem fogok pénzügyi kérdések miatt a le-mondásom aráról tanácsot adni, soha-sem fogok pozíciómól valamit is feladni. Ha lehetőségeim véget érnek, Amerikába megyek, pénzem marad-ványából farmot vásárolok és ott fogok, mint földem korlátlan ura élni.”

Kötelességérzet és honvágy

Kötelességérzet és honvágy vol-tak Károly király Magyarorszá-gba való utazásának lényegszertői. Ettől a két-hatalmas érzéstől vezé-reltette magát neki a husvétii utazá-sának, anélkül, hogy esen szándéká-ról akár egy magyart is értesített volna, mert senkit sem akart a fe-lelősségért tarhálni. És ezen érzések-nek hatása alatt bucsuzott el a szom-bathelyi lakosságától: „A viszontlátásra” És ezek az érzések késztették máso-dik magyarországi utjára. Ezek az érzések jutnak egy 1921 szeptember 21 érbe keltezett nekem szóló levélben kifejezésre, ahol következőket írja: „Mint lebeszél arról, hogy most egy magyarországi útról gondolkozzam.

Ön azonban nem tudja, mennyit szenvedek, hogy ismételen a népem-mel szembeni kötelességeimre figyelemestetnek. Ön azt sem tudja, mit jelent az számomra élni, még akkor is, ha svájci nép ezt meg-könnnyíti azáltal, hogy nem éreteti velem a száműzetést. Ugy kell esze-lekednem, ahogyan a Mindenható ki-kutathatatlan törvényében előírja, ő tudja, mit szenvedek. Tisztaiban va-gyok azzal, hogy másodszor is koc-kára teszem életemet. Mindazonáltal nem tehetek mást, mint hogy éjjel-nappal erre gondolk. Jöjjen!

A második magyarországi út

Ebben a hangulatban készítette elő Károly király második magyarországi útját, amelynek kezdetülvele október közepére tervezte, mert esen idő-pont egy kü-, mint belpolitikaileg a legalkalmasabbnak látott.

Igy kezdődtek a hertersteini bátor vállalkozás előkészületei. Számtalan sok nehézséggel küzdve, állandóan félve, hogy szándékosan vagy késs-akarra árulás történhetik, készült el a hertersteini menekülés terve. És mind-essen nehézségek megküszöresödtek, amitor Zita királyné röviden és ener-gikusan kijelentette, hogy esen vállal-kozásnál férje oldalán kíván lenni és ezen elhatározásától semmiféle veszély, csak a halál térítheti el. És a halál-nak egy a király, mint a királyné hű-siesen néztek előbe. Legnagyobb nyu-galommal fogalmazták meg október 17-én utolsó akaratukat. Így érkezett el október 20-án, amikor Zürichben re-pülőgépre szállt a királyi pár, hogy hazájukba, amelyet olyan nagyon szer-tettek, visszatérjenek. . .

Vissza!

Károly király a magyar királyi kormány foglya lett, foglya lett Ma-gyarország ellenségeinek. Sorsa meg volt pecsételve. Mint Középeurópa ellen-ségét, messzire kellett őt vinni, hogy elvegyék tőle a visszatérés lehetőségeit. Ismét lehetséges lett volna sorsát meg-javítani, de az ár ismét a lerondás volt. Mindama sok lelki szenvedés dacára, amelyben egy neki, mint anyai örömöknek előbe néző hitvesének és hű kísérőinek része volt, kitartott a király. Előnyben részesítette a távoli kis szigeten való száműzetést, de nem mondott le. És így került király és királyné a hajóra, mely hazájukból az ismeretlen messzeségbe vitte őket. Há-borgó tengeren tették meg útjukat Eu-rópa boldogítóinak utasítására, bár a hajó parancsnoka az esen hajón való utazás életveszélyesnek jelentette ki és egy, a londoni admirálisához intézett táviratában utasítást kért, hogy esen veszélyek ellenére továbbutazhat-e? És Londonból megérkezett a válasz: az utat folytathatja. És csak utazásuknak legutolsó napján értesültek arról, hova is mennek tulajdonképen, hol hajtják majd nyugvóra fűrészt fejüket. Parira tették őket minden nélkül és sorsukra hagyták.

Ki osodálkozik most már azon, hogy a király, feleségeinek és családjának sorsáért aggódva ágyának dült és 1922 márciusában kiszendvedett.

KÖZPONTI TÉLIKERT

MYRIAM BARKA, és TEDDY az „OPIUM-TANGO” keleti tánc-duett és az új sláger-műsor! Kezdeté este 9-kor. Lloyd 1014

October 28
Bask al-
alma. Bécs-
agyar Bank
határozott
bank kor-
as alkalm-
ására vonat-
ott ígéretét.
ná az osa-
ének meg-
az osztrak
természet-
ia pénzügyi
bónulásával,
ringforgalom
nkok, ipar-
i cégek is
vokot, kifia-
de még a
sem állna
sra.
Franciör-
árisból je-
ns állomá-
t összeüt-
idig négy
esültje van.
Ferenc és
ap délben
t a Malom-
melyre ro-
nton meg-
tés helyett.)
i körzár-
gyete Tesz-
den külfön
Guttmann
aramarosi-
bó márcia-
osenfeld Izab
ón érteztés
Klein Ma-
róli. (Mindon
k konzulá-
rszág eluji
hírré tessz,
en hivatal,
ünnepe.
tu hir-
mben
me-
d-
ONÉL
yka-
sak,
pek
AM
SABE
telepe

